

Nr 322.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); given Stockholms slott den 27 september 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

lag angående ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 32 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ samt punkt 7 av anvisningarna till nämnda paragraf skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

32 §.

3 mom. Såsom intäkt upptages *icke* vad som av *staten* anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader, såsom:

ortstillägg *samt fri bostad jämte bidrag till kostnad för uppvärmning och belysning därav* för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal;

förvaltningskostnadsbidrag och anslag till andra expenser;

å stat uppförd häst- och båtlega;

till beställningshavare vid armén utgående hästgottgörelse för egna tjänstehästar;

reskostnads- och traktamentersättning;

arvode eller traktamente för deltagande i kommitté å annan ort, än där arvodes- eller traktamentstagaren varit bosatt;

ägande i följd härav skattskyldig icke göra avdrag för underskott, som kan uppkomma därigenom, att sålunda anvisat anslag icke förslår

Föreslagen lydelse:

32 §.

3 mom. Såsom intäkt upptages *icke* vad som av *staten* anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader, såsom:

ortstillägg *och därmed likställda förmåner* för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal;

förvaltningskostnadsbidrag och anslag till andra expenser;

å stat uppförd häst- och båtlega;

till beställningshavare vid armén utgående hästgottgörelse för egna tjänstehästar;

reskostnads- och traktamentersättning;

ägande i följd härav skattskyldig icke göra avdrag för underskott, som kan uppkomma därigenom, att sålunda anvisat anslag icke förslår till

¹ Senaste lydelse se beträffande 32 § 3 mom. 1946:54 samt beträffande anvisningarna till punkt 7 nämnda paragraf 1940:876.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

till tackande av därmed avsedda utgifter.

Förmånen av — — — befattningshavare gällande.

täckande av därmed avsedda utgifter.

Förmånen av — — — befattningshavare gällande.

Anvisningar

till 32 §.

7. Till ersättning — — — nya tjänstgöringsorten.

Detsamma gäller — — — tjänstemän anslaget.

till 32 §.

7. Till ersättning — — — nya tjänstgöringsorten.

Detsamma gäller — — — tjänstemän anslaget.

Såsom med ortstillägg likställda förmåner för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal anses fri bostad med uppvärmning och belysning, bidrag för resa till Sverige under semester, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg, bidrag för inköp av automobil, ersättning för hållande av automobil, förflyttningsbidrag och prisutjämningsstillägg.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947; dock att äldre lag alltjämt skall äga tillämpning beträffande sådant arvode eller traktamente för deltagande i kommitté, som avser tiden före den 1 juli 1946.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 september 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för utrikesdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *vissa ändringar i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)* och anför därvid följande.

**Fråga om den skatterättsliga behandlingen av vissa särskilda för-
måner för utom landet anställd diplomatisk personal m. fl.**

Svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, är enligt 69 § kommunalskattelagen icke skattskyldig till kommunal inkomstskatt för sin inkomst av tjänsten. Sådan person — som skall mantalsskrivas i S:t Nikolai församling i Stockholm — är emellertid skattskyldig till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för nämnda inkomst; enligt 26 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall nämligen å honom tillämpas vad i förordningen stadgas angående här i riket bosatt person.

I avseende å beräkning av inkomst av statlig tjänst gäller enligt 32 § 3 mom. kommunalskattelagen, att vad som av staten anvisats till bestridande av särskilda, med tjänsten förenade kostnader icke skall upptagas som intäkt. Som exempel på dylika anslag angivas ortstillägg samt fri bostad jämte bidrag till kostnad för uppvärmning och belysning därav för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal.

Avlöningsbestämmelserna för här ifrågavarande befattningshavare ändrades år 1939. Före ändringen åtnjöt tjänsteman, som tjänstgjorde vid beskickning eller konsulat, förutom lön enligt allmänna löneplanen ortstillägg vid tjänst, med vilken sådant enligt särskild stat var förenat, samt fri bostad i staten tillhörigt hus i utlandet jämte bidrag till täckande av kostnad för uppvärmning och belysning av sådan bostad enligt vad i staten för ortstillägg stadgades (Sv. förf.-saml. 1939: 8, 50 §). Vidare ägde tjänsteman,

som första gången förordnades att innehava befattning såsom chef för beskickning, uppbära ekiperingspenningar med 10 000 kronor, om med befattningen följde förmånen av fri bostad i staten tillhörigt hus, och i annat fall med 20 000 kronor. Vid förflyttning från beskickning med fri bostad till beskickning, där sådan förmån ej åtnjöts, ägde beskickningschef, därest han ej tidigare varit chef för beskickning av sist angivet slag, uppbära ekiperingspenningar med 10 000 kronor. På särskild framställning ägde Kungl. Maj:t, dock ej oftare än en gång vart tredje eller i vissa fall vart annat år, bevilja bidrag till täckande av kostnaden för hemresa under semester för tjänsteman, som tjänstgjorde vid beskickning eller konsulat i land utom Europa. Slutligen kunde tjänsteman med stationering utomlands erhålla extra ortstillägg ur ett särskilt av riksdagen beviljat anslag, som fördelades av Kungl. Maj:t, samt kursförlustersättning; sistnämnda båda förmåner infördes år 1922 respektive år 1931.

Efter 1939 års ändringar åtnjuter tjänsteman varom nu är fråga, förutom lön enligt löneplan, ortstillägg enligt särskild omreglerad stat. Beskickningschef och annan tjänsteman, som i särskild ordning bestämmes, äger åtnjuta fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning samt i viss utsträckning försedd med möblering på statens bekostnad. Bidrag för resa till Sverige under semester äger Kungl. Maj:t på särskild framställning bevilja tjänsteman med stationering utom Europa högst en gång vart tredje år eller i vissa fall vart annat år. Bidraget — som avser att öka möjligheterna för tjänstemannen att vidmakthålla en ur statens synpunkt önskvärd kontakt med hemlandet — må icke beviljas till högre belopp än som motsvarar kostnaden för biljetter, i vilkas pris kosthåll icke ingår, till Stockholm och åter till stationeringsorten för tjänstemannen, hans hustru och hans barn under 19 års ålder. Vidare utgår till tjänsteman med stationering utomlands — under för varje fall angivna förutsättningar — särskilda förmåner, som icke förekommit tidigare, nämligen barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg, bidrag för inköp av automobil, ersättning för hållande av automobil, förflyttningsbidrag och språktillägg. Samtliga dessa förmåner finnas angivna i 50 § civila avlöningsreglementet. Enligt nämnda paragraf utgår vidare ersättning för flyttningskostnad. Dessutom utgår i vissa fall s. k. prisutjämningsstillägg. Däremot utgå icke längre ekiperingspenningar, extra ortstillägg eller kursförlustersättning.

Beträffande de nu utgående förmånerna må vidare följande här nämnas.

Barnbidrag utgår till tjänsteman med stationering utomlands, därest han på grund av försörjningsplikt underhåller barn under 19 års ålder. Bidraget utgår med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2 000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år, allt för år räknat.

Den närmare karaktären av detta bidrag framgår av ett betänkande, som sakkunniga för utredning angående utrikesrepresentationens avlöningsförhållanden avlämnade i september 1938 och som ligger till grund för 1939 års ändringar i bestämmelserna om denna personals avlöning. De sakkun-

niga framhöllo, att erfarenheten syntes giva vid handen, att det gällande lönesystemet för utrikesrepresentationen icke kunde fungera utan hänsynstagande till dels tjänstemännens enskilda ekonomi, dels deras eventuella försörjningsplikt mot hustru och barn. Därför hade de sakkunniga ifrågasatt att i lönesystemet inarbeta särskilda såväl giftermåls- som barn tillägg. Med hänsyn till de betänkligheter, som hade gjorts gällande mot en så vittgående differentiering, hade de sakkunniga emellertid inskränkt sig till att föreslå att man endast skulle fästa sig vid det moment i utlandstjänstemannens förpliktelser som familjeförsörjare, som ostridigt ställde honom i en särställning i jämförelse med tjänstemän inom landet och i vilket staten även kunde sägas ha ett direkt intresse, nämligen barnens uppfostran. Det kunde näpe- ligen anses innebära ett avsteg från allmänna lönesättningsprinciper om staten inom lönesystemet för utlandstjänstemän beredde utrymme för en löneform, som avsåge att skapa garantier för att de i utlandet anställda tjänstemännens barn bleve uppfostrade till svenska medborgare. De med en sådan uppfostran förenade kostnaderna måste i allmänhet bliva betydande, och Kungl. Maj:t hade tidigare vid fördelningen av extra ortstillägg tvingats taga hänsyn härtill. Barnet uppfostrades hos föräldrarna intill en ålder av omkring 10 år, och de särskilda kostnaderna betingades under denna lev- nadsperiod huvudsakligen av resorna till och från hemlandet ävensom där- av, att föräldrarna anställde och bekostade resorna för en svensk barnjungfru eller småbarnslärlarinna. Då kostnaderna för en anordning av sistberörda slag icke ökades i samma proportion som antalet barn, syntes bidragsbelop- pet kunna reduceras för varje barn utöver det första med hälften för samt- liga tjänstemän utom kanslisterna, för vilka sistnämnda en sådan anordning i ett normalfall ej torde komma i fråga. Det borde utgå ett bidragsbelopp av 1 000 kronor för ett barn och 500 kronor för ett vart av de följande intill 10 år till samtliga tjänstemän utom kanslister; för de senare borde utgå ett bidrag av 500 kronor för varje barn i nyss angivna ålder. Från och med 10-årsåldern och intill en gräns av förslagsvis 21 år ordnades utbildningen i det övervägande antalet fall antingen genom anordnande av skolhushåll eller anlåtande av internatskolor i Sverige. Även beträffande dessa anord- ningar kunde det möjligen sägas, att kostnaderna proportionsvis i någon mån reducerades vid större antal barn, men då det här vore fråga om ut- gifter, som även i billigaste fall ej oväsentligt överstege vad de sakkunniga ansåge sig kunna föreslå såsom bidrag, hade de icke tänkt sig någon minsk- ning av beloppen för barn i denna ålder utöver det första. Med anledning av vad de sakkunniga inhämtat om kostnaderna för skolhushåll och avgif- ter vid internatskolor, föresloge de ett belopp av 2 000 kronor för varje barn i åldern 10 till 21 år till samtliga tjänstemän utom kanslister. För kans- lister borde bidraget för barn över 10-årsåldern bestämmas till 1 000 kronor. — Vid utarbetande av förslag till ny stat för ortstillägg hade de sakkunniga byggt på förefintligheten av barnbidrag. Därest dylika bidrag icke medräk- nades, måste de sakkunnigas plan för ortstilläggen m. m. omarbetas efter nya utgångspunkter.

De sakkunnigas förslag angående barnbidrag godtogs utom såtillvida *att* kanslisterna likställdes med övriga tjänstemän, *att* bidraget till första barnet sänktes till 750 kronor samt *att* övre gränsen för bidragsberättigat barns ålder sänktes till 19 år.

Utomeuropeiskt tillägg utgår till tjänsteman, som är stationerad i land utom Europa eller i Sovjetunionen, med respektive 1 500 kronor (lönegraden A 12 eller A 16), 3 000 kronor (lönegraden A 21) och 5 000 kronor (lönegraden A 26, A 30, B 2 eller B 3).

De sakkunniga motiverade detta tillägg med, att vid löneförmånernas avvägning skäligen hänsyn borde tagas till de merkostnader och allmänna olägenheter, som följde av placering i avlägsnare länder. Ur överskådlighetens synpunkt vore det mest tilltalande att åstadkomma detta icke genom ytterligare gradering av ortstilläggsstaten utan genom särskilda tillägg, som av praktiska skäl borde utgå med samma belopp för alla tjänstemän inom vissa stora grupper. De sakkunnigas förslag till stater för ortstillägg byggde på den förutsättningen, att ifrågavarande tillägg utginge med 1 500 kronor till förste kanslister och kanslister, 3 000 kronor till andre legationssekreterare och andre vicekonsuler samt 5 000 kronor till övriga tjänstemän.

Chargé d'affaires-tillägg utgår till utlandstjänsteman, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26 eller A 30 och förordnats att i egenskap av chargé d'affaires förestå beskickning å ort, där sändebud icke är stadigvarande placerat, med 2 000 kronor för år.

Beträffande denna förmån anförde de sakkunniga, att vår diplomatiska representation i vissa länder vore anförtrodd åt sändebud i något angränsande land, varvid förutsattes att representationen vore av huvudsakligen formell natur och icke behövde föranleda annat än jämförelsevis korta besök i vederbörande huvudstad. I en del fall hade omfattningen av Sveriges intressen befunnits göra en mera stadigvarande representation önskvärd utan att dock påkalla anställande av särskilt sändebud. Under sådana förhållanden plögade en tjänsteman i mellangraderna, oftast ett legationsråd, placeras på orten för att under sändebudets frånvaro i egenskap av t. f. chargé d'affaires förestå beskickningen. Vissa av dessa tjänstemän innehade av riksdagen för ändamålet särskilt upprättade befattningar. I andra fall hade Kungl. Maj:t till vederbörande land förflyttat någon av de vanliga mellangradstjänsterna, vilka enligt riksdagens beslut finge disponeras efter Kungl. Maj:ts beprövande. Ett dylikt uppdrag skilde sig väsentligt från vanliga vikariatsförordnanden och medförde en i många avseenden självständig ställning samt vissa förpliktelser. En särskild ersättning till dessa chargé d'affaires — om lämpligen 2 000 kronor — syntes berättigad.

Bidrag för inköp av automobil utgår till tjänsteman, som för första gången förordnats att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning, med 6 000 kronor. *Ersättning för hållande av automobil* utgår till utlandstjänsteman, därest han innehar förordnande att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning och för sin ämbetsutövning använder sådant fordon, med ett belopp för år som motsvarar summan av dels det

för diplomatisk personal å sändebudets stationeringsort gällande priset för 2 000 liter bensin, dels kostnaden för viss försäkring å sändebudet tillhörig automobil, dels kostnaden för hyra av automobilgarage, därest sådant ej finnes inom beskickningshuset, och dels 500 kronor.

Beträffande de båda sistnämnda förmånerna framhöllo de sakkunniga, att om varje nyutnämnt sändebud vid tillträandet av sin post funne allt sådant i fråga om bohag och annan inredning, som erfordrades för den av hans ställning föranledda representationen, skulle han — som ju i normala fall finge förutsättas redan äga bohag för en medelstor våning — icke belöva mera ekiperingspenningar än som åtginge för inköp av automobil och för komplettering av den personliga utrustningen. De sakkunniga hade övervägt att föreslå anskaffande på statens bekostnad av automobil, vilken numera torde få anses outhärlig för ett sändebud, men av angivna skäl låtit denna tanke falla. De ansåge emellertid nödvändigt att, om ekiperingspenningarna indroges, ett bidrag till inköp av automobil i stället bereddes de nyutnämnda sändebuden. Vidare borde samtliga sändebud tillerkännas förmån av dels fri bensinförbrukning, beräknad till 4 000 liter för år och lämpligen utgående i form av ett belopp, som motsvarade å anställningsorten för diplomater gällande pris för sagda kvantitet av varan, dels fri försäkring av dem tillhöriga automobiler. Kostnaden för 4 000 liter bensin motsvarade enligt införskaffade uppgifter genomsnittligt ungefärligen ett sändebuds årliga utgifter för driften av en efter tjänstställningen avpassad automobil (motorbränsle, olja, ringslitning, smärre reparationer m. m.), därest eventuella semesterresor i bil frånräknades.

De sakkunnigas förslag godtogs i förevarande del utom såtillvida att bidraget bestämdes att motsvara priset för 2 000 liter bensin jämte ett fast belopp av 500 kronor för olja, ringslitning, reparationer m. m.

Förflyttningsbidrag utgår till utlandstjänsteman, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26, A 30, B 2 eller B 3 och han — för att tillträda honom meddelat förordnande att tjänstgöra utomlands eller för att med frånträdande av sådant förordnande tjänstgöra i utrikesdepartementet — nödgas flytta från ort till annan. Bidraget utgår med ett belopp, som motsvarar lön jämte därå belöpande rörligt tillägg ävensom i förekommande fall ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg och chargé d'affaires-tillägg under en månad vid den tjänst, som tillträdes, dock högst 3 500 kronor.

De sakkunniga framhöllo, att en indragning av ekiperingspenningarna skulle — trots de förmåner som enligt det förut sagda skulle träda i stället för dem — bliva alltför kännbar, därest ej samtidigt åtgärder vidtoges för att motverka de upprepade påfrestningar för den enskilda ekonomien, som de ofta återkommande förflyttningarna medförde. Då å ena sidan särskilda bidrag av förevarande anledning skulle avse att utgöra gottgörelse för sådana utgifter, som ej kunde inrangeras bland kostnaderna för flyttning av bohag, och å andra sidan dylika utgifter huvudsakligen uppstode på den post, som skulle tillträdas, vore det efter löneförmånerna på denna post, som bidraget borde sättas. Vid en förflyttning till utrikes ort måste tjänste-

mannen räkna med att, innan han funnit en bostad, i regel under några månader med sin familj vistas på hotell eller pensionat på den nya anställningsorten med därav föranledda mer eller mindre betungande merkostnader; han skulle då kompenseras med en månads lön jämte de efter anställningsortens förhållanden samt tjänstemannens ställning och försörjningsplikt mot barn tillmätta särskilda tilläggen. Vid förflyttning till Sverige, där han sannolikt antingen kunde under övergångstiden placera hustru och barn hos släktingar eller i andra avseenden draga fördel av att befinna sig i hemlandet, skulle han endast få en månads lön jämte eventuellt rörligt tillägg men icke ortstillägg, barnbidrag eller övriga nyssnämnda tillägg. Vid förflyttning till en ministerpost, där bostad omedelbart skulle disponeras antingen i statens hus eller i av staten förhyrd lägenhet, skulle en månadslön räcka till för de personliga nyanskaffningar, som under alla förhållanden vore ofrånkomliga.

Språktillägg utgår till utlandstjänsteman, därest han tillhör lönegraden A 12 eller A 16, med 1 000 kronor för år under förutsättning att tjänsten i anseende till språkförhållandena i det land, där han är stationerad, påkallar användande i större utsträckning av annat språk än de skandinaviska, engelska, franska eller tyska språken, att tjänstemannen visar sig besitta god färdighet i det ifrågavarande språket samt att Kungl. Maj:t, på framställning av chefen för vederbörande beskickning, prövar skäligt att sådant tillägg må utgå.

Beträffande sistnämnda förmån framhöllo de sakkunniga, att det dåvarande ortstillägget till kanslist vid vissa beskickningar enligt en särskild bestämmelse i staten för ortstillägg skulle höjas med 1 000 kronor, därest kanslisten visade sig besitta förmåga av ledig behandling i tal och skrift av anställningslandets språk. Anledning härtill vore, att det i stor utsträckning vore kanslisten som hade att mottaga besökande av den kategori, som icke behärskade något av världsspråken, och att avhandla ärenden med underordnade lokala myndigheter, och det vore därför av väsentlig betydelse för vederbörande beskickning, att denne tjänsteman vore väl förtrogen med landets språk. Å andra sidan erfordrade inlärandet av de språk, varom här vore fråga, studier som låge utanför vad den vanliga skolundervisningen hade att bjuda och som syntes berättiga till en viss gottgörelse, ej minst med hänsyn till de kostnader som därmed kunde vara förbundna. De sakkunniga ansågo, att den ifrågavarande särskilda ersättningen borde bibehållas, men att den under benämningen språktillägg skulle skiljas från det egentliga ortstillägget.

Prisutjämningsstilläggen äro icke reglerade i civila avlöningsreglementet utan utgå enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall från ett därför av riksdagen anvisat anslag.

De sakkunniga framhöllo att enligt den löneplan, som de framlagt, exceptionellt stora lönesänkningar skulle ifrågakomma på vissa platser, där en stor procent av de kontant utgående löneförmånerna tidigare utgjorts av kursförlustersättning. De av de sakkunniga föreslagna lönerna på dessa platser

hade fastställts med hänsyn därtill, att det icke syntes osannolikt, att inom en ej alltför avlägsen framtid — genom förändringar i valutaförhållanden eller upphävande av vissa ekonomiska avspärrningsåtgärder — den av dem förutsatta lönenivån kunde anses normalt bliva tillfyllestgörande. För möjliggörande av en under rådande förhållanden tillfredsställande lönesättning på dessa platser fordrades ett lönetillskott att utgå från ett särskilt anslag. Inom ramen av anslagna medel skulle lönetillskott utgå till poster, som vore förlagda till länder, där antingen valutan vidmakthölles vid en exceptionellt hög nivå eller genom särskilt restriktiva åtgärder i fråga om handelsutbytet levnadskostnaderna vore onormalt tyngande.

Beträffande vissa av de förut omnämnda särskilda förmånerna har tvekan uppstått, huruvida de enligt gällande bestämmelser vore att anse som skattepliktiga intäkter eller icke. Sålunda har vid 1945 års taxering vederbörande taxeringsintendent gjort gällande, att barnbidrag, chargé d'affaires-tillägg och språktillägg vore skattepliktiga. 1945 års prövningsnämnd för Stockholm har i särskilda, den 19 juni 1946 meddelade beslut funnit de förstnämnda båda förmånerna icke vara underkastade skatteplikt, medan däremot språktillägg förklarats vara skattepliktig intäkt. De båda förstnämnda besluten voro emellertid icke enhälliga. Vidare må nämnas att en av de ledamöter av prövningsnämnden, som biträdde de ifrågavarande besluten, i särskilda till protokollet fogade yttranden uttalade, att med hänsyn till de ofullständiga författningsbestämmelserna ett förtydligande av lagstiftningen på detta område vore nödvändigt; i följd härav hade enligt denne ledamots mening prövningsnämnden bort besluta att avlåta en framställning till Kungl. Maj:t i detta syfte.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den tvekan, som uppkommit beträffande de här ifrågavarande förmånernas ställning i skatterättsligt hänseende, samt nämnda frågas betydelse för de berörda tjänstemännen synes det befogat att nu upptaga spörsmålet till behandling. Vad därvid först angår de till dessa befattningshavare utgående ortstilläggen skola dessa — till skillnad från ortstillägg, som i vissa fall utgå till andra befattningshavare — enligt uttrycklig bestämmelse i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen icke upptagas som skattepliktig intäkt. Anledningen till denna bestämmelse är — enligt vad som framgår av ett yttrande av vederbörande departementschef i samband med att bestämmelsen först infördes i skatteförfattningarna (prop. nr 192/1913 s. 8) — att de ansetts vara att betrakta icke som vanliga ortstillägg utan som »anslag till bestridande av särskilda med vistelsen utomlands och med tjänsteställningen förenade kostnader». Uppbärandet av ortstillägget vore enligt departementschefen icke eller åtminstone i mycket ringa grad att anse som en tjänstemannens personliga förmån utan vore fastmera att betrakta såsom en ersättning för kostnader, oundvikligt förenade med en statstjänst, som nödgade tjänstemannen att vara bosatt utomlands å orter med dyra levnadsvillkor och att jämväl i övrigt inrätta sin levnadsordning på ett dyrare sätt än han behövde göra, om han vistades hemma.

Vad sålunda anförts om ortstilläggen synes i än högre grad gälla efter 1939 års avlöningsreform, vilken i detta hänseende kan sägas innebära att vissa delar av ortstilläggen utbrötos och gävos särskilda beteckningar. Någon ändring i fråga om ortstilläggens skattemässiga behandling bör därför enligt min mening icke ifrågakomma.

Jämväl beträffande den till vissa av de ifrågavarande befattningshavarna utgående förmånen av fri bostad med uppvärmning och belysning därav gäller, att förmånen enligt uttryckligt stadgande i 32 § 3 mom. icke är skattepliktig. Detta gäller uppenbarligen även i den mån bostaden genom statens försorg är försedd med möblering och andra inventarier för representationsändamål. Ej heller i denna del bör någon ändring av bestämmelserna — fränsett den, som föranledes av att uppvärmning och belysning av befattningshavarnas bostad numera bekostas direkt av statsverket — ifrågakomma.

Vidare må i detta sammanhang nämnas, att enligt punkt 7 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen ersättning för flyttningskostnad åt statens tjänstemän — såväl beträffande de till utrikesförvaltningen hörande som i fråga om övriga tjänstemän — räknas såsom ersättning, anvisad till bestridande av med tjänsten förenad kostnad, och följaktligen icke är underkastad skatteplikt.

Vad övriga förmåner angår vill jag till en början framhålla att, såsom nyss antytts, huvudparten av dem få anses ha utbrutits ur det före 1939 utgående ortstillägget och alltså tidigare ha varit att anse såsom icke skattepliktiga intäkter. Därest de ur ortstillägget utbrutna förmånerna skulle hänföras till skattepliktiga intäkter, skulle sålunda en skärpning av ifrågavarande befattningshavares beskattning inträda.

Vissa av de nu ifrågavarande förmånerna äro uppenbarligen av den natur, att de äro skattefria enligt den i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen angivna huvudregeln att såsom intäkt icke skall upptagas vad som av staten anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster förenade kostnader. Detta är fallet med bidrag för inköp av automobil samt ersättning för hållande av automobil. I fråga om övriga förmåner är det visserligen icke lika tydligt att de böra betraktas såsom ersättning för kostnader, varom nyss sagts, men torde de likväl — med visst undantag, vartill jag i det följande återkommer — böra så anses. Emellertid vill jag beträffande de utomeuropeiska tilläggen och *chargé d'affaires*-tilläggen anmärka att, även om de huvudsakligen äro av karaktär som nyss angivits, det likväl kan göras gällande att de till viss del äro att betrakta såsom särskild gottgörelse för tjänstgöring under mera krävande eller besvärliga förhållanden d. v. s. att de till viss del skulle vara skattepliktiga. Likaledes torde kunna göras gällande, att förflyttningsbidraget till viss del har karaktären av ersättning för vissa personliga nyanskaffningar i samband med förflyttningen och följaktligen även borde, till viss del, bliva föremål för beskattning. Emellertid läser någon hållbar grund icke kunna påvisas för en fördelning av de sistnämnda bidragen på en skattefri respektive en skattepliktig del. Därtill kommer — och detta synes

vara det avgörande skälet mot en beskattning, helt eller delvis, av ifrågasvarande förmåner — att förmånernas belopp få anses bestämda med utgångspunkt från att beloppen vore nettobelopp och sålunda icke skulle bliva föremål för beskattning.

Såsom nyss anmärkts torde en av de här berörda förmånerna icke kunna anses utgöra ersättning för vissa med tjänsten förenade kostnader. Jag åsyftar härvid språktillägget. Berörda tillägg måste nämligen anses i första hand utgöra ersättning för uppehållande av en befattning, som kräver högre kvalifikationer hos dess innehavare än andra ur lönesynpunkt eljest likvärdiga befattningar. Någon hållbar grund för dess hänförande till icke skattepliktig intäkt torde sålunda icke kunna åberopas.

På grund av det nu anförda föreslår jag att kommunalskattelagen kompletteras så att av författningstexten tydligt framgår, vilka av de ifrågasvarande förmånerna som enligt lagen äro skattefria. Detta kan lämpligen ske på så sätt att i 32 § 3 mom. angives att ortstillägg och därmed likställda förmåner för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal icke skola upptagas såsom intäkt. Vidare bör i punkt 7 av anvisningarna till 32 § stadgas, att såsom med ortstillägg likställda förmåner för utom landet anställd diplomatisk eller konsulär personal anses fri bostad med uppvärmning och belysning, bidrag för resa till Sverige under semester, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg, bidrag för inköp av automobil, ersättning för hållande av automobil, förflyttningsbidrag och prisutjämnings-tillägg.

Fråga om beskattning av kommittéarvoden.

Bland de i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen uppräknade förmåner, som icke skola upptagas som skattepliktiga intäkter, förekommer även »arvode eller traktamente för deltagande i kommitté å annan ort, än där arvodes- eller traktamentstagaren varit bosatt». Denna bestämmelse får ses mot bakgrunden av tidigare tillämpad metod för beräkning av ersättning för fullgörande av kommittéuppdrag. Enligt 1921 års kommittékungörelse utgick, då dylik ersättning bestämts i form av dagarvode, vid arbete å sammanträdesorten ingen traktamentsersättning. I stället beräknades ersättningen till den, som för uppdraget måste uppehålla sig utom sin vanliga vistelseort, efter högre taxa än till annan kommittéledamot. Den som var bosatt eller hade sin verksamhet å sammanträdesorten eller där uppehöll sig i följd av annat allmänt uppdrag, för vilket ersättning åtnjöts, erhöll sålunda ersättning med, om han var anställd i statens eller kommunens tjänst eller om han samtidigt åtnjöt ersättning för annat allmänt uppdrag, såsom riksdagsmannaskap, statsrevisorsskap eller dylikt, 6 kronor om dagen och eljest 12 kronor om dagen. Den som icke var bosatt eller hade sin verksamhet å sammanträdesorten eller där uppehöll sig i följd av annat allmänt uppdrag, för vilket ersättning åtnjöts, erhöll däremot gottgörelse med 18 kronor om dagen. I övrigt gällde, att den, som förordnats till ordförande, dessutom alltid

ägde uppbära ett särskilt arvode av 6 kronor för dag. Fullgjorde någon samtidigt två eller flera kommittéuppdrag, skulle arvode enligt förut angivna grunder åtnjutas allenast för ett av uppdragen, medan för varje ytterligare uppdrag arvode icke fick utgå med mera än 6 kronor om dagen. Om någon samtidigt fullgjorde två eller flera uppdrag såsom ordförande, skulle han dock äga åtnjuta, utöver arvode såsom ledamot, den honom såsom ordförande tillkommande ersättning av 6 kronor för varje sådant uppdrag.

1921 års kungörelse har nu ersatts av en ny kommittékungörelse av den 28 juni 1946 (nr 394), som trätt i kraft den 1 juli 1946. Genom sistnämnda kungörelse har bland annat den ändringen skett, att traktamentsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet skall utgå även under kommittéledamots vistelse å sammanträdesorten. Särskilt förhöjt arvode, då kommittéledamot till följd av uppdraget måste uppehålla sig utom sin vanliga vistelseort, förekommer däremot icke.

32 § 3 mom. kommunalskattelagen innehåller bland annat en allmän bestämmelse om att resekostnads- och traktamentsersättning ej skall upptagas såsom skattepliktig intäkt. Den traktamentsersättning, som enligt 1946 års kommittékungörelse skall utgå till kommittéledamot under vistelse å sammanträdesorten, är sålunda att hänföra till icke skattepliktig intäkt redan på grund av sistnämnda bestämmelse. Då å andra sidan denna traktamentsersättning torde vara avsedd att i sin helhet täcka de kostnader, som föranledas av vederbörandes vistelse utom den vanliga verksamhetsorten, synes anledning saknas att låta även arvodet för deltagande i kommittén vara skattefritt. Jag förordar därför, att det särskilda stadgandet om skattefrihet för arvode eller traktamente för deltagande i kommitté å annan ort än där arvodes- eller traktamentstagaren varit bosatt skall utgå ur 32 § 3 mom. kommunalskattelagen.

*Departements-
chefen.*

Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad jag i det föregående anført har inom finansdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)*.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att ifrågavarande författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

B. Sandberg.